

Täysistunto

Torstai 7.10.2021 klo 15.59—19.15

8. Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2020

Kertomus K 14/2021 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 18/2021 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 18/2021 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. — Keskustelun aloittaa ja valiokunnan mietinnön esittelee valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen.

Keskustelu

18.38 **Suna Kymäläinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta on käsitellyt Yleisradion hallintoneuvoston kertomusta eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2020. Valiokunta toteaa, että vuosi 2020 on ollut poikkeuksellinen ja Yleisradio on mukauttanut toimintaansa näihin olosuhteisiin. Valiokunta korostaa Yleisradion julkisen palvelun velvoitteen merkitystä ja katsoo, että Yleisradio on pääasiallisesti onnistunut hyvin tehtävässään covid-19-pandemian aikana.

Valiokunta pitää Yleisradion roolia suomalaisen kulttuurin ja suomen kielen aseman kehittämisessä keskeisenä. Suomalaisen ohjelmiston ja erityisesti lastenohjelmien tuottaminen molemmilla kansalliskielillä on tärkeä tehtävä. Varsinkin monipuolisten lastenohjelmien kautta voidaan tukea äidinkielen oppimista ja vahvistaa kulttuurin tuntemusta. Valiokunta myös pitää erittäin tärkeänä Yleisradion tehtävää tuottaa palveluja saamen, romanin ja viittomakielellä sekä soveltuvien osien myös maan muiden kieliryhmien kielillä. Kotimaisten ohjelmistojen kautta Yleisradio pystyy myös tukemaan kulttuurialaa, ja valiokunta pitääkin hyvänä, että Yleisradio on varsinkin poikkeuksellisissa olosuhteissa lisännyt kotimaisen musiikin osuutta ohjelmistossa, esimerkiksi sinfoniaorkesterien osalta. Valiokunta kiinnittää huomiota myös Yleisradion tehtävään maksuttomien oppisisältöjen osalta, mitä valiokunta pitää tärkeänä lasten ja nuorten tasa-arvon edistäjänä.

On harmillista, että koronan johdosta tätä kertomusta vuodelta 2020 käsitellään vasta nyt lokakuussa, mutta tästä huolimatta valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Yleisradion hallintoneuvoston kertomuksen eduskuntakäsittelyä helpottaisi merkittävästi, jos kertomus annettaisiin eduskunnalle jo maaliskuun aikana.

Liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy kannanoton kertomuksen johdosta. Eduskunnalla ei ole huomauttamista kertomuksen johdosta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Aittakumpu, edustaja Aittakumpu poissa. — Edustaja Satonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2021 vp

18.40 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Oikeastaan tässä vaiheessa lähinnä kiitokset liikenne- ja viestintävaliokunnan suuntaan antamastanne lausunnosta, joka mielestäni erittäin hyvin kuvaa sitä, minkälainen vuosi Ylellä oli. Tämä korona-aika oli sillä tavalla poikkeuksellinen, että kun Ylehän tavoittaa viikoittain 96 prosenttia suomalaisista, niin korona-aikana oli vieläkin vahvempi merkitys, koska tietysti tuli paljon koronaan liittyvää uutisointia ja ajankohtaista ja sitten näitä tiedotustilaisuuksia, joita ihmiset aktiivisesti seurasivat, ja kun toisaalta oli myös enemmän ikään kuin kotona vietettyä aikaa, niin televisionkin merkitys oli entistä suurempi. Itse asiassa se pieni laskeva trendi, joka television katsomisessa on ollut, kääntyi toiseen suuntaan koronan aikana. Nimenomaan korona-aikana oikeastaan korostui myöskin tällainen vastuullisuus, että saatiin luotettavaa tietoa. Ylehän on riippumattomien tutkimusten mukaan selvästi Suomen luotetuin ja myös seuratuin uutispalvelu. Eli oikeastaan nämä kaikki hyvät puolet korostuivat koronan aikana, ja siinä mielessä tämä oli poikkeuksellinen vuosi ja ehkä osoitti vielä aikaisempaakin enemmän, minkä takia Yle on tärkeä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Haluan kuitenkin samalla korostaa sitä, että Yle ei kykene yksin huolehtimaan suomalaisesta tiedonvälityksestä vaan on äärimmäisen tärkeää, että meillä myös paikallislehdistä, maakuntalehdistä sekä kaupallisella televisio- ja radiotoiminnalla on toimintaedellytykset suomalaisessa yhteiskunnassa, koska nämä kaikki ovat kuitenkin sellaisia toimijoita, että ne ovat JSN:n valvonnassa ja lisäävät kansalaisten tietoa asioista. Tietysti viime aikoina ollaan oltu aiheestakin huolissaan siitä, pärjäävätkö nämä kaupalliset yhtiöt, mutta tässä keskustelussa on tärkeää muistaa se, että niiden pahin kilpailija ei ole Yleisradio vaan niitä ovat Facebook ja muut sosiaalisen median toimijat, jotka eniten sitä kilpailua siellä antavat. Tässä suhteessa itse asiassa, vaikka se menee ehkä vähän asiasta ohitse, oli mielenkiintoista, että viime aikoina on avautunut myös Australiasta käsin se keskustelu, voidaanko tätä rahaa kansallisten toimijoiden ja kansainvälisten toimijoiden välillä muotoilla uudella tavalla myös kaupallisella puolella, jotta myös tälle kaupalliselle puolelle jäisi elintilaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Guzenina.

18.43 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Tuossa hetki sitten havahduin siihen, että neljän vuoden päästä Yle täyttää peräti 100 vuotta, eli Ylen merkitys ikään kuin suomalaisen historian erilaisissa vaiheissa on aivan valtava. Radio aloitti 1926. Jokainen, joka on kuullut esimerkiksi Elävästä arkistosta niitä ensimmäisiä radiolähetyksiä — ihan ensimmäisiä ei taltioitu, mutta vähän ajan päästä ymmärrettiin sitten taltioinninkin tarkoitus — tietää, millä tavalla se historia sitten avautuu. Televisiolähetykset alkoivat vuonna 58 ja omat uutiset vuonna 65.

Täällä puhuttiin lastenohjelmien merkityksestä, ja valiokunnan puheenjohtaja Kymäläinen täällä viittasi lastenohjelmiin. Kun Pikku Kakkosen toiminta alkoi vuonna 77, olin itse kahdeksanvuotias, ja muistan sen ilon hetken, kun ruutuun tuli lasten oma ohjelma — se tuli kakkoselta. Sitä ennen nimittäin iltapäivät, ne myöhäisiltapäivät, kuluivat aika usein testikuvaa tuijottaessa, ja siinä vaiheessa kun ruutuun sitten pläjähti se Ylen tunnus ja se upea musiikki, tiesi, että esirippu aukeaa.

No maailma on muuttunut ihan valtavasti, ja tässä Yle on seurannut suomalaisen yhteiskunnan ja maailmankin kehitystä. Ollaan tartuttu uusiin haasteisiin. Siinä, millä tavalla Yle siirtyi 90-luvun puolessavälissä internetiin ja perustettiin Yle Areena ja Elävä arkisto, näkyy, että meillä on vuosien ja vuosikymmenien saatossa oltu Ylellä vähän niin kuin ajassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2021 vp

kiinni ja jopa edellä aikaa. Esimerkiksi Ylen Elävä arkisto on peräti ensimmäinen tämänkaltaisen arkisto koko maailmassa, ja nyt muissa yleisradioyhtiöissä on alettu ottaa siitä mallia. Eli meillä on paljon ylpeydenaiheita tässä meidän rakkaassa Yleisradiossa.

Mutta miltä näyttää Yleisradion tulevaisuus? Jos me katsomme taaksepäin sata vuotta, on helppo nähdä, että yhteiskunta kehittyi, mutta missä Suomi on seuraavan sadan vuoden jälkeen, minkälainen meidän yhteiskuntamme on? Pitäisin erittäin tärkeänä Ylen asemaa riippumattoman tiedon välittäjänä, journalismiltaan tutkivana ja kokonaisvaltaisena. Silloin aikoinaanhan puhuttiin Reporadiosta, kun Eino S. Repo teki valtavan uudistuksen ja päästi nuoret ihmiset — nuoret ihmiset! — tekemään uutisia, ja vähän samalla tavalla nyt täytyy nähdä, mikä on se uusi juttu, joka myöskin kehittää Ylen sille oikealle tielle seuraavaksi sadaksi vuodeksi, jotta sitten ne tulevaisuuden päättäjät täällä eduskunnassa voivat katsoa Ylen satavuotista historiaa taaksepäin ja siitä sitten ne seuraavat sadat ja pohtia, että kyllä Yle on tehnyt hyvää työtä, ja katsoa eteenpäin taas jo sinne seuraavalle sadalle vuodelle. Jonain päivänä Yle toivottavasti täyttää 300 vuotta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin me toivomme. — Edustaja Asell on poissa — mutta edustaja Torniainen on paikalla.

18.47 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen hyvin esitteli liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnön tästä asiasta. Se mietintö on suhteellisen lyhyt, mutta kun katsoo Ylen hallintoneuvoston kertomusta, niin se antaa erittäin hyvän ja laajan kuvan Ylen toiminnasta esimerkiksi viime vuodelta ja siinä ilmapiirissä ja siinä ympäristössä, missä viime vuonna jouduttiin kaikkialla tekemään töitä koronapandemian aikana. Täytyy sanoa, että kyllä Yle myöskin mukautui erittäin hyvin siihen isoon muutokseen, mikä tapahtui viime vuonna.

Edustaja Satonen toi hyvin esille sen tosiasian, että Yle tavoittaa viikoittain noin 96 prosenttia suomalaisista, ja viime vuonna se tavoitti paljon enemmän ihmisiä. Tosiasia on, että Yle on aina ollut ja on edelleen erittäin tärkeä osa suomalaista tiedonvälitystä ja nimenomaan sitä ajankohtaista tiedonvälitystä, sitä oikeaa tiedonvälitystä, ja nimenomaan siten, että ihmiset saavat ajankohtaisesti siitä tietoa, missä mennään. Etenkin tietysti viime vuonna ja myöskin tänä vuonna, tänä korona-aikana, tiedonvälitys, oikea-aikainen tiedonvälitys, on ennen kaikkea korostunut Ylen toiminnassa.

Myöskin valiokunta toteaa omassa mietinnössään, että vuosi 2020 on ollut poikkeuksellinen ja Yleisradio on mukauttanut toimintaansa näihin olosuhteisiin erittäin hyvin. Tosiasia on, että maailma muuttuu. Kuten edustaja Guzenina totesi, niin maailma muuttuu valtavasti ja Yle on myöskin muuttanut omaa toimintaansa ja saanut muuttua siinä mukana, ja iso kiitos siitä kaikille yleläisille, miten siellä ollaan mukauduttu.

On erittäin tärkeää, että on monipuolinen kaikelle kansalle oleva ohjelmisto, se, että se on kaikille suomalaisille suunnattua ohjelmistoa, että se on lapsista aikuisiin ja ikäihmisiin myöskin. Itse en malta olla tässä yhteydessä tuomatta esille urheilun merkitystä, sitä mitä Yle tekee urheilun parissa. Tosiasia on, että urheilulla on suomalaisille edelleen tärkeä merkitys ja ihmiset haluavat nähdä myöskin kotimaista urheilua. Viime vuonna Yle esimerkiksi onnistui saamaan uusia, merkittäviä sopimuksia tuleville vuosille.

Vuosi 2020 oli Ylelle myöskin uuden strategian alkuvuosi. Siitä käynnistyi uuden strategian toteuttaminen, ja kyllä tosiasia on, että viime vuonna ja myöskin tänä vuonna Yle

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2021 vp

Areenan suosio on kasvanut yhä enemmän ja sen perinteisen tv:n ja radion seuraaminen jää yhä vähemmälle suomalaisilta, mutta myöskin Areenan kautta saadaan sitä tietoa.

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun: En malta olla korostamatta näiden maakunnallisten aluetoimitusten merkitystä. Sen ihmiset nimenomaan maakunnissa kokevat tärkeäksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Heinonen.

18.51 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! 100, 201, 221, 301, 401, 471 — nämä numerot monet suomalaiset muistavat. 7. lokakuuta 1981, eli tänään tasan 40 vuotta sitten, käynnistyi teksti-tv. Se perustettiin aikanaan huonokuuloisia varten, mutta hyvin nopeasti se valloitti oikeastaan meidän kaikkien tv:n käyttäjien sydämet. Parhaimmillaan teksti-tv:tä käytti viikoittain yli 2 miljoonaa suomalaista. Tänäkin päivänä, tämän kaiken tietotulvan keskellä, viikoittain noin 1,2 miljoonaa suomalaista käyttää teksti-tv:tä — ja käytän muuten edelleen itsekin. Puhelimella teksti-tv ja sen kautta tietyt asiat löytyvät helposti.

Myös opettajana käytin teksti-tv:tä. Luokassani oli teksti-tv auki, päivittäin kiersi etusi-vu. Jokainen aamu alkoi uutisilla, ja sen jälkeen teksti-tv:stä kerättiin tärkeimmät uutiset oppilaiden kanssa ja vähän käytiin niitä yhdessä läpi. Aika moni oppilas on sitä muistellut ja tuonut esille, miten ne uutiset ja se tiivistäminen tuli tietyllä tavalla opittua näiden aamun avausten jälkeen. Muistan myös sen, kuinka jääkiekkosarjaa tuli seurattua teksti-tv:n kautta, ja se oli jopa niin mielenkiintoista, että eräs kaverini — en hänen nimeään nyt sano — yritti jopa äänittää VHS-nauhalle teksti-tv:tä, että hän olisi voinut pesäpalloharjoitusten jälkeen katsoa sen jääkiekko-ottelun teksti-tv:stä, missä siis minuutin välein muuttui luku ja mahdollisesti tuli maali. Sellaisia velikultia oli.

Ja kun edustaja Guzenina tuossa kauniisti muisteli Ylen historiaa, toki paljon pidemmäl-täkin ajalta kuin me nuoret ihmiset muistamme, niin paljastanpa senkin, että itsekin sinne Pikku Kakkoseen muuten aikanaan opettajaopiskelijana hain — onneksi eivät valinneet. [Naurua]

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 14/2021 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.